

Taalvriendelijke Wijkvisie Rijpelberg

Binnen de Helmondse wijk Rijpelberg zien we een grote diversiteit aan bewoners. We vinden het belangrijk dat binnen de wijk iedereen erbij hoort en iedereen mee kan doen: gelijke kansen voor iedereen. We willen stimuleren dat wijkbewoners met elkaar in contact komen en zich verbonden voelen met elkaar, ondanks eventuele taalverschillen. Als wijkbewoners problemen ondervinden bij het leren en gebruiken van taal, moet iedereen de kans krijgen om zich talig verder te ontwikkelen.

Waarom een taalvriendelijke wijk?

Taal is overal! Taal is cruciaal om te kunnen functioneren in en deel te nemen aan de maatschappij. Taal is nodig om te communiceren, om gedachten en gevoelens te uiten en om kennis op te doen. Daarom is het van enorm belang om taal te stimuleren en zo optimaal mogelijk te ontwikkelen van jong tot oud. Vanuit dit standpunt hebben we onderstaande taalvriendelijke uitgangspunten geformuleerd voor alle professionals die in de wijk Rijpelberg met taal en taalontwikkeling bezig zijn. Ze geven richting aan de (taal)activiteiten, de communicatie en de informatievoorziening in onze taalvriendelijke wijk, waarin we er samen zijn voor elkaar.

Voor alle wijkbewoners van Rijpelberg:

- 📖 Dragen we zorg voor een taalrijke omgeving waarin zij gefaciliteerd worden hun taal te (blijven) ontwikkelen;
- 📖 Hebben we aandacht voor en stimuleren we de taalontwikkeling in een doorlopende lijn van (ongeboren) baby tot volwassene;
- 📖 Hebben we oog voor wijkbewoners die ondersteuning kunnen gebruiken bij hun taalontwikkeling en dragen we zorg voor een passend aanbod hiervoor;
- 📖 Stimuleren we wijkbewoners met een andere thuistaal^[1] dan het Nederlands om ook het Nederlands te leren;
- 📖 Zien we alle talen als gelijkwaardig en zien we meertaligheid als een rijkdom;
- 📖 Willen we de verbinding tussen alle wijkbewoners met hun diversiteit aan culturele en talige achtergronden versterken.

Voor gezinnen met kinderen in de wijk Rijpelberg:

- 📖 Zien we het als onze opdracht om de band tussen de thuisomgeving van kinderen en ouders en de omgeving van school, opvang en bibliotheek te versterken;
- 📖 Bieden we informatie aan over het beschikbare aanbod waarmee de taalomgeving thuis kan worden verrijkt;
- 📖 Vinden we het belangrijk dat professionals en vrijwilligers benadrukken dat ouders praten en lezen met hun kind in de taal die ze het beste en het liefste spreken (de taal van het hart);
- 📖 Vinden we het belangrijk dat professionals, vrijwilligers en ouders de talige identiteit^[2] van het kind actief en positief erkennen. Dit betekent dat we belangstelling tonen voor de talige achtergrond van het kind, we alle talen waarderen op school en kinderopvang en de thuistalen van kinderen een plek geven in de omgeving van het kind;
- 📖 Stimuleren we ouders met een andere thuistaal ook Nederlands te leren om de ouderbetrokkenheid te vergroten.

[1] De taal die thuis (vooral) gesproken wordt.

[2] Taal is deel van je identiteit, een deel van wie je bent. Alle talen die je kent en spreekt maken deel uit van je talige identiteit, evenals dialecten en accenten.

Scan de QR code voor een digitale versie van deze poster

Partners in de Taalvriendelijke Wijk:

Theoretische onderbouwing

De wijk Rijpelberg in Helmond is een cultureel diverse wijk, waar 41,6% van de inwoners een niet-Nederlandse achtergrond heeft. 12,4 % van de inwoners heeft een Poolse achtergrond. In deze wijk liggen een aantal uitdagingen, die samengevat kunnen worden onder de noemers 'taalontwikkeling' en 'verbinding'. Er zijn veel verschillende nationaliteiten in de wijk, die goed met elkaar samenleven, maar de deur niet bij elkaar plat lopen. Het feit dat de inwoners van Rijpelberg het Nederlands niet allemaal (goed) beheersen en er zoveel verschillende thuistalen zijn, maakt het verbinden tussen de culturele groepen niet makkelijker. Het feit dat 17% van de inwoners van Helmond laaggeletterd is, beperkt hen ernstig in hun dagelijks leven en beïnvloedt ook hun welzijn en hun mogelijkheden zich met anderen te verbinden. Het aantal inwoners dat sociaal eenzaam is, is in de wijk Rijpelberg 34%.

In Rijpelberg is meer dan de helft van de inwoners Nederlandstalig opgevoed. Zij hebben het Nederlands als eerste taal geleerd en worden aangeduid als NTI'ers. Ook onder deze taalgroep is er sprake van laaggeletterdheid. Sterker nog, laaggeletterdheid komt in Helmond vaker voor. Het risico op laaggeletterdheid is – ten op zichte van het Helmondse gemiddelde – in Rijpelberg gemiddeld te noemen (waarde 30, waarbij 10 een zeer laag risico betekent en 50 een zeer hoog risico).[1] Het is nooit te laat om de basisvaardigheden te versterken. Het is de taak van de professionals in de wijk om laaggeletterdheid te signaleren en mogelijkheden aan te reiken om de basisvaardigheden verder te ontwikkelen. Het aanbod van de LEV-groep in de wijk is hierop gericht. Het is belangrijk dat andere professionals in de wijk (van GGD tot school) op de hoogte zijn van dit aanbod en wijkbewoners hierop kunnen wijzen.

Een grote groep inwoners van Rijpelberg heeft het Nederlands niet als eerste maar als tweede taal geleerd (NT2). Zij hebben een andere moedertaal of thuistaal. Dit kunnen er ook meerdere zijn. Vroeger dachten mensen dat een kind het snelste Nederlands leert als het maar zoveel mogelijk met die taal in aanraking zou komen. Een Nederlands taalbad was dan ook het advies, een taalbad waarin kinderen helemaal ondergedompeld worden in de nieuwe taal, en daarin was geen plaats voor de moedertaal. Inmiddels weten we dat het inderdaad heel belangrijk is om genoeg Nederlands te horen en te praten, maar dat de moedertaal bij het leren van het Nederlands juist een heel belangrijke rol speelt. Een goede ontwikkeling in je eerste taal helpt je bij het leren van de tweede taal. De moedertaal vormt het fundament voor een later te leren taal. Dus hoe steviger de taalbasis in de moedertaal is opgebouwd, hoe makkelijker je daar een nieuwe taal op kunt bouwen. De ontwikkeling van de moedertaal hoeft dus ook niet te stoppen op het moment dat het kind een tweede taal gaat leren. Het is juist belangrijk om het taalfundament in de thuistaal te blijven uitbreiden, zodat die steeds een kapstok kan blijven vormen waar taalkennis van de nieuwe taal aan kan worden opgehangen.

Een goede ontwikkeling van de thuistaal vormt de basis voor de ontwikkeling van een tweede of derde taal. Aandacht voor thuistalen op school of de kinderopvang staat de ontwikkeling van het Nederlands dus niet in de weg. Actief switchen tussen de talen kan juist helpen de nieuwe taal sneller te leren. Dat is misschien al reden genoeg om thuistalen te waarderen en aan te spreken in de groep. Maar er is nog een ander belangrijk argument: waardering voor thuistalen in de groep draagt ertoe bij dat kinderen zich veilig en gezien voelen. Je geeft daarmee het signaal af dat het waardevol is wat kinderen meebrengen en dat hun volledige identiteit, waar ook hun moedertaal deel van uitmaakt, wordt erkend. Ieder kind mag er zijn!

Het is verstandig om als ouder met je kind te praten en te lezen in de taal waar je je het meest comfortabel bij voelt, dus de taal die je het liefste of het beste spreekt. Ouders hoeven niet bang te zijn dat dit ten koste gaat van het leren van het Nederlands. Het is belangrijk dat jij als professional deze boodschap overbrengt aan ouders. Daarnaast is het belangrijk om te stimuleren dat ouders veel praten met hun kinderen in hun beste taal. Mondelinge interactie vormt namelijk de basis voor een goede taalontwikkeling. Als een kind daarnaast voorgelezen wordt in de thuistaal, is dat goed voor de algehele taalontwikkeling én voor de ontwikkeling van het Nederlands. We weten uit onderzoek dat het lezen in welke taal dan ook positieve impact heeft op de leesresultaten in het Nederlands. Professionals kunnen ouders aanraden om naar de bibliotheek te gaan. Zo komen ze met rijke teksten en rijke taal in aanraking en leren ouder en kind het boekenaanbod kennen. Als er thuis boeken aanwezig zijn, is dat een voorspeller voor een goede leesvaardigheid. De kans dat een kind later goed scoort op begrijpend lezen, wordt vele malen groter als er thuis boeken aanwezig zijn.

Een kind is er erg bij gebaat als de ouder thuis betrokkenheid toont bij dat wat er op school of op de opvang gebeurt. Van jong tot oud blijkt de thuisbetrokkenheid van ouders de grootste invloed te hebben op de leerprestaties, maar ook op de motivatie en de zelfwaardering van leerlingen. Bepalend voor het succes van ouderbetrokkenheid thuis is bijvoorbeeld of de ouders thuis samen lezen met hun kind, of ze leerzame uitstapjes maken en of ze interesse tonen voor het schoolwerk. Als meertalige ouders, net als het kind, de Nederlandse schooltaal leren, zullen zij beter in staat zijn betrokkenheid te tonen bij het schoolwerk. Het is kortom belangrijk dat professionals in de wijk niet alleen het belang van een rijk taalaanbod in de thuistaal benadrukken, maar ook stimuleren dat wijkbewoners de Nederlandse taal goed leren. Dat zal uiteindelijk niet alleen tot een grotere ouderbetrokkenheid leiden, maar ook tot meer verbondenheid met de andere inwoners van de wijk.

[1] Bron: Kennisagenda Helmond – Gezonde stad (incijfers.nl)

Bronnen (selectie)

- Orhan Agirdag, *Onderwijs in een gekleurde samenleving*. Epo 2020.
- Carolien Frijns, *De vliegtuigklas*. Kalmthout: Pelckmans Pro 2019.
- Piet van Avermaet en Sjeff Slembrouck, 'In een taalbad verzuip je!' In: *De standaard*, 12 april 2014.
- Marinella Orioni, *Hoeveel talen spreek jij? Wat je altijd al wilde weten over meertaligheid*. SWP Uitgevers 2019.
- <https://www.lezenenschrijven.nl/>
- Stadsplan basisvaardigheden Helmond: 1 (raadsinformatie.nl)
- Home – meertalig.nl
- Hebben meertalige kinderen een slechter rapport? – Universiteit van Vlaanderen
- Alle talen zijn welkom – Language Friendly School
- Toolbox Meertaligheid in de Kinderopvang – SLO

Partners in de Taalvriendelijke Wijk:

